
Παράνομη διακίνηση γυναικών από την Ανατολή στη Δύση

του κ. Jochem Ritter*

Η παράνομη διακίνηση γυναικών από την Ανατολή στη Δύση παρουσιάζει ραγδαία έξαρση. Η μορφή αυτή της εκμετάλλευσης και προβολής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν περιορίζεται πλέον στις γυναίκες που προέρχονται από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Τώρα, όλο και περισσότερες γυναίκες από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη εισβάλλουν στη Δυτική Ευρώπη, όπου εξαναγκάζονται ή παγιδεύονται

στην πορνεία. Η βία και η εκμετάλλευση αυτών των γυναικών είναι συχνά μεγάλης διάρκειας και υπερβαίνει τα όρια της εκμετάλλευσης άλλων παράνομων μεταναστών.

Το μέγεθος του προβλήματος παραμένει άγνωστο, γιατί πολύ λίγες απ' αυτές τις γυναίκες μπορούν ή θέλουν να καταγγείλουν στην αστυνομία τις εμπειρίες τους. Η παράνομη διακίνηση γυναικών είναι ένα θέμα

στο οποίο θα πρέπει να δοθεί μεγάλη δημοσιότητα από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Συγχρόνως όμως θα πρέπει να εξεταστεί και από την καθαρά επιστημονική του πλευρά.

Αυτή η προκαταρκτική μελέτη εμφανίζεται ως μια πρώτη προσέγγιση στην οποία εξετάζονται συστηματικά οι τρόποι και οι λόγοι για τους οποίους ένας αυξανόμενος αριθμός γυναικών διακινείται παράνομα από

Απο αριστερά διακρίνονται οι: Γρ. Λάζος, Ι, Ψημμένος, Μ. Hemeldonck, Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, F. Mulfinger-Vaupré.

την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη στη Δύση. Το Μεταναστευτικό Πληροφοριακό Πρόγραμμα (MIP) συγκέντρωσε στοιχεία για 155 περιπτώσεις διακίνησης γυναικών στην Ολλανδία το 1994. Περίπου τα δύο τρίτα από αυτές είχαν προέλευση την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και το ένα τρίτο τις αναπτυσσόμενες χώρες. Επίσης, το MIP πήρε συνεντεύξεις από 4 χώρες, από διάφορα άτομα και υπηρεσίες που ασχολούνται με την διακίνηση γυναικών όπως: αστυνομία, μη κυβερνητικές οργανώσεις, κυβερνητικούς παράγοντες και ερευνητές. Οι τέσσερις χώρες οι οποίες επελέγησαν για τις συνεντεύξεις ήταν το Βέλγιο, η Ουγγαρία, η Ολλανδία και η Ελβετία. Οι χώρες αυτές επελέγησαν, για να σκιαγραφήσουν τις τάσεις και τον τρόπο αντιμετώπισης του φαινομένου. Πάντως, όπως θα διαπιστώσουν οι αναγνώστες, τα στοιχεία είναι ελλιπή και το MIP υποχρεώθηκε να βασισθεί στην ποιότητα και ποσότητα των στοιχείων που του δόθηκε πρόσβαση.

Η παράνομη διακίνηση γυναικών από την Ανατολή στη Δύση παρουσιάζει αύξηση, γιατί είναι ευκολότερο και φθηνότερο για τους προαγωγούς να φέρνουν γυναίκες από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη στη Δύση, παρά να τις διακινούν από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι διακινούμενες δεν έχουν τα μέσα να ταξιδέψουν τόσο μακριά και η εισοδός τους, ως τουριστριών, είναι εύκολη, καθώς η θεώρηση εισόδου για πολλές από τις χώρες (όχι όλες) έχει καταργηθεί. Οι προαγωγοί μπορούν να αποκομίζουν τεράστια κέρδη με το να υποχρεώνουν τις γυναίκες στην πορνεία, καθώς οι κίνδυνοι τους οποίους διατρέχουν δεν είναι μεγάλοι. Οι ποινές κατά των προαγωγών είναι ελαφριές και οι καταδίκες λιγοστές, και τούτο, γιατί πολλές χώρες απελαύνουν τα θύματά τους, κι έτσι

εξαφανίζονται πολύτιμοι μάρτυρες. Και οι δύο χώρες, το Βέλγιο και η Ολλανδία, τα τελευταία χρόνια δίνουν τη δυνατότητα προσωρινής παραμονής στα θύματα, για να αναρρώσουν από τη δοκιμασία τους, και τα παροτρύνουν να καταθέσουν κατά των προαγωγών. Πρόσφατα, στην Ολλανδία διαπιστώθηκε ότι πολλά από τα θύματα της παράνομης διακίνησης από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη είναι πολύ νέα. Πολλές γυναίκες είναι κάτω των 25 ετών και ορισμένες μόλις 15-18 ετών. Οι γυναίκες από τις αναπτυσσόμενες χώρες φαίνεται ότι έχουν, κατά μέσο όρο, μεγαλύτερη ηλικία, είναι παντρεμένες και έχουν παιδιά.

Μεγάλο ποσοστό των θυμάτων ήταν άνεργες στη χώρα καταγωγής τους ή δεν είχαν εργασθεί ποτέ. Σε μερικές είχαν γίνει προτάσεις για νόμιμη εργασία και αργότερα τις ξεγέλασαν, ενώ άλλες γνώριζαν ότι θα εργαστούν ως πόρνες. Άσχετα όμως από το είδος της εργασίας το οποίο ανέμεναν όλες στην ομάδα εργασίας, τελικά βρέθηκαν παγιδευμένες στην πορνεία. Η στρατολόγηση αυτών των γυναικών γινόταν πολύ συχνά ανεπίσημα (μέσω φίλων, γνωστών), αλλά μετά την άφιξη τους στη χώρα προορισμού. Πολλές απ'αυτές βρίσκονταν "χρωμαμένες" σε κάποιον προαγωγό ή ιδιοκτήτη λέσχης. Σε πολλές περιπτώσεις τους έπαιρναν τα διαβατήρια και η ελευθερία τους περιοριζόταν στο ελάχιστο, ιδιαίτερα σ' αυτές που ζούσαν στους χώρους εργασίας. Επίσης, τις απειλούσαν με την εξάσκηση βίας. Πολλές δεν εισέπρατταν αυτά που κέρδιζαν, ιδίως οι πολύ νέες, και υποχρεώνονταν να εργάζονται επί πολλές ώρες, χωρίς να μπορούν να αρνηθούν την επίσκεψη πελατών. Έτσι εξηγείται και το ότι μεγάλος αριθμός των θυμάτων αυτών έχει προβλήματα υγείας. Πολλοί, ιδιαίτερα οι έφηβοι, βρέθηκαν να

πάσχουν από αφροδίσια νοσήματα, έχει δε καταγραφεί και ένα μεγάλο ποσοστό με ψυχιατρικά προβλήματα. Αν κρίνει κανείς από τα υπάρχοντα στοιχεία, η διακίνηση των γυναικών συνεχίζει να είναι ένα φαινόμενο το οποίο υστερεί ως προς την καταγραφή του σε όλη την Ευρώπη. Μια από τις αιτίες είναι η έλλειψη πείρας των εμπλεκόμενων χώρων σε τέτοιου είδους θέματα, ιδιαίτερα στα κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Μόνο ορισμένες χώρες σε όλη την Ευρώπη έχουν μια σαφή πολιτική ως προς την αντιμετώπιση του προβλήματος της διακίνησης γυναικών. Πολλά κράτη απλώς απελαύνουν τα θύματα και δεν ενδιαφέρονται για το τί θα απογίνουν αυτά, όταν επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους. Έως τώρα καμία χώρα δεν έχει εφαρμόσει κάποιο πρόγραμμα υποστήριξης για την αποκατάσταση των θυμάτων μετά την επιστροφή τους. Απαιτείται μεγαλύτερη διεθνής συνεργασία για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και του οργανωμένου εγκλήματος, έτσι ώστε να μειωθεί η παράνομη διακίνηση γυναικών. Αυτή η μορφή εκμετάλλευσης είναι πρόβλημα διεθνές, το οποίο δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί σε εθνικό επίπεδο. Η μελέτη αυτή προτείνει διάφορα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης στις χώρες προέλευσης και στις χώρες υποδοχής. Αυτά τα μέτρα θα πρέπει να αποβλέπουν στην πρόληψη της διακίνησης και στη συστηματική δίωξη των προαγωγών, καθώς επίσης στη μεγαλύτερη υποστήριξη στα θύματα.

* Ο κ. Ritter είναι αρχηγός της Αποστολής Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης